



İşletme Araştırmaları Dergisi
Journal of Business Research-Turk
10/3 (2018) 403-425

Journal Of
Business Research
Turk
www.isarder.org

Yaşam Tarzının Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma

A Study on Determination of Life Style Effects on Sustainable Consumption Behavior

Şükran KARACA

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü
Sivas, Türkiye
orcid.org/0000-0002-0268-1810
sukrankaraca@gmail.com

Özet

Herkesin gelecek nesillere daha iyi bir toplum ve daha iyi bir dünya bırakma sorumluluğu vardır. Bu sorumluluk insanların tercih ettiği yaşam tarzı ile işlevsel hale gelmektedir. Yaşam tarzı yaklaşımı, sürdürülebilir tüketici davranışının daha kapsamlı bir şekilde nasıl işlediğinin haritalandırılmasına yardımcı olan bir yaklaşımdır. Bu bağlamda bu araştırma ile insanların tercih ettikleri yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında Sivas ilinde yaşayan 366 katılımcı ile yüzyüze anket gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizi için açıklayıcı faktör analizi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Yaşam tarzı ve sürdürülebilir tüketim davranışının demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için yapılan t testi ve ANOVA analizi sonuçlarına göre hem yaşam tarzı hem de sürdürülebilir tüketim davranışının cinsiyet, yaş, eğitim, gelir ve meslek türüne göre farklılık gösterdiği medeni durumun ise sadece yaşam tarzında farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca regresyon analizi sonucunda, yaşam tarzının alt boyutlarından "sağlıklı beslenme" ve "bilinçlilik" boyutları ile çevre duyarlılığı davranışı arasında; "iletişim ve pozitiflik", "manevi gelişim" ve "sağlıklı beslenme" boyutları ile tasarruf davranışı arasında; "bilinçlilik" boyutu ile yeniden kullanılabilirlik davranışı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu; ancak yaşam tarzı ile ihtiyaç dışı satın alma davranışı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Tarzı, Sürdürülebilir Tüketim, Sürdürülebilir Yaşam Tarzı, Sivas

Abstract

Everyone has a responsibility to leave a better society and a better world for future generations. This responsibility becomes functional with the lifestyle that people prefer. The lifestyle approach helps to map how sustainable consumer behavior works

in a more comprahensive way. In this context, this research aims to measure the effect of people's lifestyle on sustainable consumption behavior. Within the scope of the research, face to face questionnaire was conducted with 366 participants living in Sivas province. For the analysis of the obtained data, exploratory factor analysis, independent sample t test, One Way Anova analysis and multiple regression analysis were used. According to the results of t test and anova analysis, lifestyle and sustainable consumption behaviors differ according to demographic characteristics; like gender, age, education, income and occupation. Furthermore, according to regression analysis results, it is found that there is a meaningful and positive relationship between the dimension of "consciousness" and reusability, "healthy nutrition" and also between "consciousness" dimension and the environmental awareness behavior, "communication and positivity", "spiritual development" and "healthy nutrition" dimensions and saving behavior; but that there is no meaningful relation between lifestyle and non-need-taking behavior.

Keywords: *Life Style, Sustainable Consumption, Sustainable Lifestyle, Sivas*

1. Giriş

İnsan faaliyetlerinin neden olduğu çevresel problemler giderek artan bir sorun olarak kendini göstermektedir. Aynı zamanda hem mal hem de hizmet üretimi ve tüketimi, büyük ölçüde olumsuz çevresel etkilere neden olmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma kavramını benimseyen hükümetler, bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için daha sürdürülebilir tüketici davranışlarını teşvik etmek amacıyla stratejiler geliştirmektedirler. Bu stratejilerin etkili olabilmesi için tüketici davranışlarının nasıl gerçekleştiği ve nelerden etkilendiğinin bilinmesi gerekmektedir. Sürdürülebilir tüketici davranışı çok yönlüdür ve birçok iç ve dış faktörden etkilenmektedir. Bu faktörlerden biri de yaşam tarzıdır. Yaşam tarzlarında sürdürülebilirlik geniş bir kavramdır ve kişilerarası ilişkiler, boş zaman etkinlikleri, spor ve eğitim gibi faaliyetlerin yanı sıra, maddi tüketimi de içermektedir. Yaşam tarzları geçmiş ve mevcut tüketim ile üretim modellerine dayanır ve insanların günlük tercihleri ve davranışları ile iç içe geçmiştir (Rakic ve Rakic, 2015, s. 894). Yaşam tarzı kavramı bireylerin değerleri, ne yaptıkları, nerede yaşadıkları, ne yiyip içtikleri gibi günlük yaşamın tüm alanını kapsayan bileşenlerden oluşmaktadır.

Sürdürülebilir yaşam tarzları, insanların kendilerini diğerlerinden ayırt edebilmeleri için kullandıkları eylem ve tüketim kalıplarıdır. Bunlar; daha iyi bir yaşam kalitesi sağlamak, kaynakların doğru kullanımı, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye atmamak ve atıkların/kirleticilerin yaşam döngüsü üzerindeki zararını en aza indirmektir (CSD, 2004, s. 48). Toplumun oluşturan bireylerin yaşam biçiminde ve tüketim davranışlarında bu eylemleri benimsemeleri hem birey hem de toplumların geleceği için önemlidir.

Tüketicilerin davranışlarının daha sürdürülebilir olması için çeşitli yollar vardır. Bireyler ve hane halklarının enerjiyi daha verimli kullanması, daha az enerji tüketimi veya çevreye zarar verebilecek ürünler yerine çevre dostu ürünlerin kullanılması, sürdürülebilir tüketici davranışları örneklerindedir. Hanehalklarının tüketimlerini en aza indirmeleri daha düşük bir yaşam kalitesi ya da yoksulluk anlamına gelmemektedir. Bu nedenle, daha sürdürülebilir tüketici davranışı için stratejiler geliştirilirken, sosyal eşitsizlik ve yoksulluk ile ilgili olarak sosyo-politik konuları ele almak gerekmektedir (Kraemer, 2002, s.61). Bu durum, sürdürülebilirliğin çevresel, sosyal ve ekonomik

boyutlarının bütünleşmesi konusunda bir fikir birliği bulmaya çalışırken ele alınması gereken daha açık sorunlardan biridir.

İnsanların ve toplumların tüketim alışkanlıklarına bakıldığında, içinde bulunulan çağın tüketim çağı olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla insanların refah seviyeleri ve mutlulukları tükettikleri ürünlerin miktarıyla ölçülür hale gelmiştir. İnsan için önemli olan, tüketilen şeyin niteliksel değerinden ziyade kullanılan niceliği yani miktarıdır ve insan salt tüketen bir varlığa dönüşmüştür (<https://gaiadergi.com>). Bu durum daha fazla enerji kullanımı, atıkların artması, çevre kirliliği, kaynakların bilinçsizce kullanımı, daha fazla ve gereksiz tüketim gibi birçok soruna neden olmaktadır. Belirli bir yaşam tarzını benimsemeden de, bu sorunların önüne geçerek gelecek nesillere daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir gelecek bırakmak imkansızdır.

Bu araştırmada insanların tercih ettiği yaşam tarzlarının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak konu ile ilgili literatür incelenmiş, ikinci kısımda araştırmanın yöntem, model ve hipotezleri hakkında bilgi verilmiş son kısımda ise bulgular ve sonuçlara yer verilmiştir.

2. Literatür Taraması

Yaşam tarzı, benlik kavramının dışı yansımasıdır ve en basit ifadeyle “Bir insan nasıl yaşar?” sorusuna verilen cevaba işaret etmektedir. Geçmiş deneyimler ve şu anki durum, kültür, demografik özellikler, ekonomik koşullar ve insanların psikolojik yapısı yaşam tarzını etkilemektedir (Odabaşı ve Barış, 2002, s.219). Yaşam tarzları, insanların kendilerini diğer insanlardan ayıran, sosyal konumlarını ve psikolojik isteklerini işaret ettiği “sosyal konuşmalar” olarak ifade edilmektedir (Thidell, 2011, s.5). Yaşam tarzı bileşenleri; aktiviteler (iş, hobi, sosyal faaliyet, eğlence, alışveriş), ilgiler (ev dekorasyonu, moda, medya, gıda), düşünceler (kendisi, sosyal konular, politika, kültür) ve demografik (yaş, cinsiyet, eğitim, gelir, meslek) özelliklerden oluşmaktadır (Solomon ve Diğ., 2006, s. 563).

Sürdürülebilir tüketim kavramı ise, temel ihtiyaçlara cevap veren ve yaşam kalitesini daha iyi bir hale getiren mal ve hizmetlerin kullanımını sağlayıp, doğal kaynakların, zehirli maddelerin, atıkların ve kirleticilerin kullanımını en aza indiren, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye atmayan üretim/tüketimdir (Thidell, 2011, s.2). Bu tanım, malların ve hizmetlerin tüketiminin kapsamını, insanların yaşam kalitesi açısından uzun vadeli bir perspektifle belirlemiştir. Sürdürülebilirliğin içeriği çevre ve doğal kaynaklardır. Sürdürülebilir tüketim genel bir ifade ile “doğal kaynakların hayat standartlarını yükseltmek için ölçülü ve akıllıca kullanımı” şeklinde tanımlanabilir. Bu kullanım gerçekleşmediği takdirde üretimle beraber tüketim, çevresel sorunların kaynağını oluşturmaktadır (Odabaşı, 2004, s. 58).

Sürdürülebilir tüketim, tüketicilerin davranışını etkileyen veya eylemlerinin zararlı etkilerini azaltmaya yönelik önlemlerden oluşur. Tüketicilerin araba yerine bisiklet tercih etmesi, sıcak su kullanmak yerine bulaşık makinesi kullanması, diyetle daha fazla mevsimsel yiyecek ya da daha az et tüketilmesi, benzinli bir spor araç yerine hibrit aracın seçilmesi, geleneksel bir ürün yerine yeşil bir ürün satın alınması, trafik yoğunluğundan kaçınmak için toplu taşıma araçlarının tercih edilmesi gibi önlemler sürdürülebilir tüketime örnek olarak gösterilebilir (Hass ve Diğ., 2005, s. 7-8). Sürdürülebilir tüketim kapsamında yapılan bu faaliyetler insanların tercih ettikleri yaşam tarzını ifade etmektedir.

Yaşam tarzlarının incelenmesi yeni olmamasına rağmen, sürdürülebilir yaşam tarzları ile ilgili çalışmalar çok sayıda değildir. Bunun nedeni, sürdürülebilirliğin (sağlık, güvenlik ve etikten farklı olarak) birçok toplumda kazanmış bir ölçüt olmaması, etkilerinin doğrudan veya dolaylı hissedilmemesi ve teoriden uygulamaya aktarımın yetersiz kalmasıdır.

Sürdürülebilir tüketim konusunda yapılan çalışmalar genellikle sürdürülebilir tüketicilerin demografik özelliklerine odaklanıldığını göstermektedir. Bu konuda Zimmer, Stafford ve Stafferd (1994) ile Straughan ve Robert (1999) kadınların, gençlerin, yüksek eğitim ve yüksek gelir düzeyine sahip insanların, yaşlılara, erkeklere, düşük eğitim düzeyine ve daha düşük gelir düzeyine sahip insanlara göre daha çevre dostu olduğunu ifade etmişlerdir (Aydın ve Ünal, 2015, s. 136). Jonkute (2015, s. 40) tarafından Litvanya'da yapılan araştırma sonucuna göre de; Litvanya tüketicilerinin sürdürülebilir tüketim davranışlarının cinsiyet, eğitim, aile durumu, az sayıdaki çocuk sayısı, ikamet yeri ve gelirlerinden büyük ölçüde etkilendiği öne sürülmüştür. Bu nedenle, ülkenin önde gelen sürdürülebilir bir tüketicisinin büyük şehirlerden birinde yaşayan ve asgari gelir elde eden, çocuğu olmayan, yüksek eğitilmiş bekar bir kadın olabileceği ifade edilmiştir.

Sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde çevre bilgisi etkili faktörlerden biridir. Doğal çevrenin iyileştirilmesi, korunması ve kirliliğinin önlenmesi insanların temel görevidir. Bu konuyla ilgili olarak Haron, Paim ve Yahaya (2005, s.435) tarafından Malezya'nın Selangor eyaletinde yapılan çalışmada katılımcıların çevre ile ilgili sahip oldukları bilginin çevre katılımı ve çevresel sorumlu davranış üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, halkın çevre bilgisi geliştirilirse, kamuda sürdürülebilir tüketim davranışının artırılacağı da tespit edilmiştir. Çevresel farkındalık ve kişinin çevre üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeye yönelik niyeti sürdürülebilir tüketici davranışını etkileyen faktörlerden biridir.

National Geographis ve araştırma şirketi GlobeScan'ın sürdürülebilir tüketim konusunda tüketicilerin tüketim davranışlarını ölçmek amacıyla 14 ülkede 14.000 tüketici ile yaptıkları çalışmada, enerji kullanımı, doğal kaynakları koruma, ulaşım tercihleri, yiyecek kaynakları, geleneksel ürünler yerine eşdeğer çevresel ürünler kullanımı, çevre ve sürdürülebilirlik karşısında tutumlarına ve çevresel konularda bilgi düzeylerine ilişkin sorular sorulmuştur. Araştırma sonucuna göre, gelişmekte olan ülkelerin tüketim davranışları açısından daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Gelişmekte olan ülkelerdeki tüketiciler, gelişmiş ülkelerin tüketicilerine göre çevresel sorunların çözümlenmesinde kendilerini daha sorumlu hissetmektedirler. Gelişmekte olan 10 ülkeden 6'sında tüketiciler, gelişmiş ülkelere oranla çevresel problemlerin sağlıklarını olumsuz etkilediklerini belirtmektedirler. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerdeki insanların daha küçük evlerde yaşadıkları, daha çok çevreci ürün tercih ettikleri ve pahalı elektronik aletlere daha az para harcadıkları, ulaşım için yürümeyi, bisikleti ya da toplu taşıma araçlarını ve en sık gittikleri uzaklığa yakın konumda yaşamayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Gelişmiş ülkelerdeki insanların ise, daha büyük evlerde yaşadıkları ve genellikle klima kullandıkları, toplu taşıma araçlarını nadiren kullandıkları ve daha az çevreci ürün kullandıkları saptanmıştır (Altıok ve Babaoğlu, 2008, s. 396).

Sürdürülebilir yaşam tarzı büyük ölçüde bilinçli tüketim davranışlarına da odaklanmaktadır. Kımiloğlu (2008, s. 161) tarafından yapılan çalışma sonucunda

İstanbul’da yaşayan kentli çalışan kesimin tüketim kararlarında daha bilinçli oldukları ancak bu kesimin yaşamındaki tüketim standartlarının gitgide yükselmesi, önemli bir bölümünün yüksek bir haracanabilir gelir düzeyine sahip olması ve tüketime yönlendirici uyarıların fazlalığı gibi nedenlerle sürdürülebilir tüketim ve tüketimde sadeleştirme anlayışının bu pazar bölümünde benimsenmesinin kolay olmadığı tespit edilmiştir. Tüketici olarak bireylerin, ihtiyaçlarını karşılayarak yaşam düzeylerini yükseltebilmek ve bunu koruyabilmek için söz konusu kaynakları kullanmada bilinçli olmaları zorunluluğu vardır (Hayta, 2009, s. 149). Tüketiciler satın alma sırasında karar verirken aldıkları ürünlerin fiziksel çevreye olan etkilerinin de farkında olmalı ve bilinçsiz tercihleri ile dünyanın yok olmasına katkıda bulduklarının bilincinde olmalıdırlar. Szerenyi, Zsoka ve Szechy (2011, s. 89) bu konuyla ilgili olarak öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırma sonucunda; öğrencilerin kendi çevresel bilinçleri hakkında olumlu bir görüşe sahip oldukları ve bu durumun cevaplarda olumlu bir yanlılığın varlığına işaret ettiğini tespit etmişlerdir. Ayrıca çevreyle ilgili bilinçli bir yaşam tarzı bakımından çevre koruma adına hiçbirşey yapmayan kayıtsız öğrenciler ile ürün ve enerji bilincine sahip öğrenciler arasında farklılık bulunmuştur.

İnsanların tüketime ilişkin değerlerinin sürdürülebilir tüketim yönünde değiştirilmesi için sürdürülebilir bir yaşam tarzı desteklenmelidir. Fraj ve Martinez (2006, s. 133) ise, çevreyle dost davranışı en iyi açıklayan değerler ve yaşam tarzlarını bulmaya çalışmışlardır. 573 kişiyi kapsayan anket çalışması sonucunda, çevreyle dost davranışını açıklamada çevreci yaşam tarzı ve kendini gerçekleştirme değerinin en anlamlı değişkenler olduğunu tespit etmişlerdir. Bu konuyla ilgili benzer bir çalışmada Şener ve Hazer (2007, s. 12) tarafından Ankara’da yaşayan kadınlar üzerine yapılmıştır. Değerlerin sürdürülebilir tüketim üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırma sonuçlarına göre kadınların sahip olduğu ve “Özaşkınlık” değer boyutu içerisinde yer alan evrenselcilik ve iyilikseverlik ile sürdürülebilir tüketim davranışları arasında zayıf olmakla birlikte pozitif ve diğer değer tiplerine göre daha güçlü bir ilişki olduğunu, bu değerlere sahip kadınların çevre dostu davranışta bulunma ihtimalinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Sürdürülebilir yaşam tarzına yönelik davranış kazanması için değerlerin ortaya konulması şüphesiz çevre korunması sosyal sorununun tek çözümü olmamakla birlikte önemli bir role sahiptir.

Ayrıca tüketiciler daha sürdürülebilir ürün ve hizmetler seçerek yaşam tarzlarının sürdürülebilirliğini büyük ölçüde etkileyebilirler. Özellikle bireyler maddesel gelişiminden çok içsel zenginliğini daha öne çıkartan gönüllü sadelik kavramının sürdürülebilir tüketim üzerindeki etkilerinin olumlu olduğu düşünülmektedirler. Özgül (2008, s.117) tarafından İzmir’de 15 yaş ve üzeri tüketiciler üzerine yapılan araştırmada; basit yaşam tarzı ve tüketim davranışı arasındaki ilişki incelenmiş ve tüketicilerin sürdürülebilir tüketim davranışlarının maddi tasarruf sağlayan ve çevresel duyarlılık ile ilgili davranışlar olarak iki kategoriye ayrıldığı tespit edilmiştir. Tüketicilerin büyük bölümünün sürdürülebilir tüketim davranışını önemsendiği belirlense de tasarruf sağlayan davranışların, çevre yönelimli davranışlara göre daha çok önemsendiği ortaya çıkmıştır. Yaşam tarzı ve sürdürülebilir tüketim arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmalara bakıldığında genellikle VALS (Değerler ve Yaşam Tarzı) ölçeğinin kullanıldığı görülmektedir. Aydın ve Ünal (2015, s. 133) tarafından Erzurum’da yapılan araştırma sonuçlarına göre; tüketicilerin yaşam tarzlarının sürdürülebilir tüketim eğilimleri üzerinde bir etkisi olduğu belirlenmiştir. Yenilikçi ve düşünürlerin çevre sorunları hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları ve daha olumlu

birtutum sergiledikleri ancak düşünürler ve inananların daha sürdürülebilir tüketim yaptıklarını tespit etmişlerdir. Yine Özgül (2010, s. 117) tarafından yapılan araştırma sonucunda VALS yaşam tarzı grupları açısından düşünen, yapıcı, mücadeleciler ve deneyimliler gruplarının sürdürülebilir tüketim ile ilişkili olduğu ancak bu ilişkinin deneyimliler grubunda negatif olduğu ortaya çıkmıştır. VALS ölçeğinde verilen değer ve yaşam tarzlarının sürdürülebilir tüketimi açıklama yüzdesinin hayli düşük olduğu, gönüllü sade yaşam tarzı ile ilgili saptanan yaşam tarzlarının sürdürülebilir tüketimi açıklamada çok daha anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

Yapılan literatür incelemesi sonucunda yaşam tarzı ve sürdürülebilir tüketim arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik çalışmalara rastlanmıştır fakat bu çalışmalarda yaşam tarzını ölçmek amacıyla VALS (Değerler ve Yaşam Tarzı) ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmada kullanılan yaşam tarzı ölçeği ise VALS ölçeğinden farklı olarak sürdürülebilir tüketimle uyumlu olarak çevreyle dost davranışlara yönelik algılar, tercihler, tutumlar (Mataracı, 2017, s.69), sağlık, pozitiflik, manevi değerler ve bilinçlilik hakkında bilgi edinmeye yönelik olarak ele alınmıştır. Benzer şekilde Mataracı (2017) tarafından yapılan araştırma da yaşam tarzı ölçeği sağlıklı beslenme ve dengeli yaşam şeklinde alt boyutlar halinde incelenmiştir. Fakat bu araştırma ile yaşam tarzı daha geniş bir biçimde (iletişim ve pozitiflik, manevi gelişim, sağlıklı beslenme ve bilinçlilik alt boyutlarıyla) ele alınarak literatüre katkı sağlamaktadır.

3.Araştırmanın Yöntemi

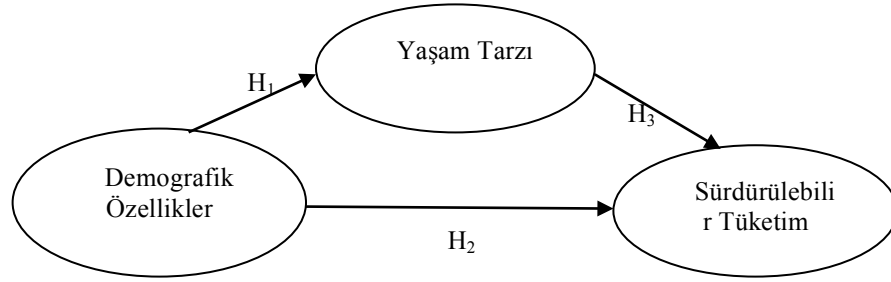
Bu araştırma Sivas ilinde yaşayan bireylerin yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışlarına etkisini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Sivas ilinin toplam nüfusu 621.301'dir. Araştırma sadece il merkezinde yapıldığı için il merkez nüfusu 372.300'dür. Bu araştırma kapsamında ilk olarak kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş 40 kişiye pilot çalışma yapılmış ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ankete son şekli verilmiştir. Araştırmada % 95 güven aralığı ve % 5 hata payıyla örneklem büyüklüğü 384 olarak bulunmuştur (Altunışık ve Diğ., 2005, s.127). Geri dönüş oranı dikkate alınarak 400 adet anket 15.04-15.05.2018 tarihleri arasında Sivas il merkezinde kolayda örnekleme yöntemine göre belirlenmiş katılımcılar ile yüz yüze yapılmıştır. Eksik ve hatalı olanlar çıkarılınca 366 adet anket analize tabi tutulmuştur. Anket formu üç kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda Sivas ilinde yaşayan tüketicilerin yaşam tarzının ölçülmesi için Sanchez ve Diğ. (1998) ile Walker ve Hill-Polerecky (1996) tarafından geliştirilen ölçekler kullanılmıştır. Sanchez vd.(1998) tarafından geliştirilmiş olan ve spesifik yaşam biçimlerini esas alan ölçek dengeli yaşam, sağlıklı beslenme ve ekolojik yapı gibi sürdürülebilir tüketim davranışı ile uyumlu olan boyutlar içermektedir. Walker ve Hill-Polerecky (1996) tarafından geliştirilen "Sağlıklı Yaşam Biçimi Ölçeği" Bahar ve Diğ. (2008) tarafından yapılan araştırma ile Türkiye'ye uyarlanmıştır. Anketin ikinci kısmında "Sürdürülebilir Tüketim Davranış Ölçeği" yer almaktadır. Bu ölçeğin hazırlanmasında da Şener ve Hazer (2007), Fraj ve Martinez (2006), Doğan, Bulut ve Kökalan Çımrın (2015) tarafından yapılan çalışmalardan faydalanılmıştır. Anketin üçüncü ve son kısmında ise demografik özelliklere ilişkin sorular yer almaktadır.

Yaşam tarzını ve sürdürülebilir tüketim davranışını ölçen ifadelerin gruplandırılması, sınıflandırılması ve ana faktörlere dönüştürülmesi amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Demografik özellikler ile yaşam tarzı ve sürdürülebilir tüketim davranışları arasında farklılık olup olmadığını öğrenmek için iki gruptan oluşan

değişkenler için bağımsız örneklem t-testi ve üç veya daha fazla gruptan oluşan demografik veriler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Ayrıca yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla da çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

4.Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan araştırma modeli Şekil 1'deki gibidir.



Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli doğrultusunda geliştirilen hipotezler ise şu şekildedir:

H₁:Yaşam tarzı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1a}:Yaşam tarzı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1b}:Yaşam tarzı medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1c}:Yaşam tarzı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1d}:Yaşam tarzı eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1e}:Yaşam tarzı gelire göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1f}:Yaşam tarzı mesleklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H₂:Sürdürülebilir tüketim davranışı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2a}:Sürdürülebilir tüketim davranışı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2b}:Sürdürülebilir tüketim davranışı medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2c}:Sürdürülebilir tüketim davranışı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2d}:Sürdürülebilir tüketim davranışı eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2e}:Sürdürülebilir tüketim davranışı gelire göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H₂:Sürdürülebilir tüketim davranışı mesleklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H₃:Yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

5. Verilerin Analizi ve Bulgular

5.1. Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri

Cevaplayıcıların demografik özellikleri ile ilgili tanımlayıcı istatistikleri elde etmek üzere yapılan frekans analizi sonuçları Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Cevaplayıcıların Cinsiyet Dağılımı	f	%	Cevaplayıcıların Medeni Durumu	f	%
Kadın	165	45,1	Evlü	206	56,3
Erkek	201	54,9	Bekar	160	43,7
Toplam	366	100	Toplam	366	100
Cevaplayıcıların Yaş Dağılımları	f	%	Cevaplayıcıların Eğitim Dağılımı	f	%
16-20	24	6,6	İlköğretim	23	6,3
21-25	67	18,3	Ortaöğretim	27	7,4
26-30	62	16,9	Lise	76	20,8
31-35	76	20,8	Önlisans	70	19,1
36-40	51	13,9	Lisans	145	39,6
41-45	39	10,7	Lisansüstü	25	6,8
46 yaş ve üzeri	47	12,8	Toplam	366	100
Toplam	366	100	Cevaplayıcıların Meslek/Meşguliyet Dağılımları	f	%
Cevaplayıcıların Gelir Dağılımları	f	%	Ev Hanımı	41	11,2
1600 TL ve altı	109	29,8	Öğrenci	63	17,2
1601-2500 TL	99	27	Özel Sektör Çalışanı	73	19,9
2501-3500 TL	72	19,7	Kamu Sektörü Çalışanı	102	27,9
3501-4500 TL	55	15	Esnaf	19	5,2
4501-5500 TL	24	6,6	Emekli	16	4,4
5501 TL ve üstü	7	1,9	Akademisyen	15	4,1
			Diğer	37	10,2
Toplam	366	100	Toplam	366	100

Araştırmanın örneklemini oluşturan toplam 366 katılımcının % 45,1'i kadın, % 54,9'u erkeklerden oluşmaktadır. Yaş dağılımına bakıldığında katılımcıların % 20,8'i 16-20 yaş, % 18,3'ü 21-25 yaş, % 16,9'u 26-30 yaş arası cevaplayıcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların % 56,3'ü evli % 43,7'si bekar; % 39,6'sı lisans mezunu, % 29,8'i 1600 TL ve altı, % 27'si 1601-2500 TL arası gelire sahip ve % 27,9'u kamu sektörü çalışanı, % 19,9'u da özel sektör çalışanıdır.

5.2. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Araştırma kapsamında kullanılan "Yaşam Tarzı" ve "Sürdürülebilir Tüketim Davranışı" ölçeklerine ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 2 ve 3'te gösterilmiştir:

Tablo 2. Yaşam Tarzı Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Yaşam Tarzı Ölçeği	Ort.	sd.	Faktör Yükleri	Kümülatif Varyans (%)
1. İletişim ve Pozitiflik Faktörü				20,749
İnsanlarla anlamlı ve doyumlu ilişkiler sürdürürüm.	3,89	,890	0,778	
Yakın arkadaşlarıma zaman ayırırım.	3,93	,912	0,677	
Bana yakın olan kişilerle endişelerimi ve sorunlarımı tartışırım.	3,86	,927	0,674	
Yaşamımın bir amacı olduğuna inanırım.	4,10	,964	0,612	
Kendimle barışık ve kendimi yeterli hissederim.	3,78	,946	0,603	
Olumlu yönde değiştiğimi ve geliştiğimi hissederim.	3,90	,854	0,599	
İnsanları başarıları için takdir ederim.	4,21	,916	0,536	
2. Manevi Gelişim Faktörü				36,861
Yaşamımda benim için önemli olan şeylerin farkındayım.	4,15	,872	0,756	
İlahi bir gücün varlığına inanırım.	4,56	,818	0,726	
Yeni deneyimlere ve durumlara açığım.	4,07	,981	0,724	
Hayatımdaki uzun vadeli amaçlar için çalışırım.	3,82	,969	0,595	
3. Sağlıklı Beslenme Faktörü				50,572
Hazır gıdalar tüketmemeye çalışırım.	3,57	1,059	0,846	
Katkı maddesi içermeyen gıdalar tüketmeye çalışırım.	3,61	,929	0,834	
Sebze ve meyve ağırlıklı beslenirim.	3,72	1,080	0,683	
4. Bilinçlilik Faktörü				59,707
Geri dönüştürülmüş malzemelerden üretilmiş ürünler tüketmeyi tercih ederim.	3,55	,880	0,875	
Küresel ısınmaya olumsuz etki edecek şekilde davranmamaya çalışırım.	3,70	,874	0,648	
KMO:0,874 Barlett Test:1999,920 Öz Değer: 1'den Fazla Anlamlılık: 0.000 Cronbach Alpha:0,855				

Tablo 2’de katılımcıların yaşam tarzlarını belirlemek amacıyla yapılan açıklayıcı faktör analizi sonuçları yer almaktadır. Analiz sonucunda 3 ifade bütün korelasyonları (item-total correlations) 0,40’dan küçük çıktığı ve faktör yapılarını bozduğu için bu ifadeler elenmiş ve analizler 16 ifade üzerinden gerçekleştirilmiştir. Tablo incelendiğinde İletişim ve Pozitiflik, Manevi Gelişim, Sağlıklı Beslenme ve Bilinçlilik olmak üzere toplam dört faktörün ortaya çıktığı görülmektedir. Tespit edilen bu faktörler katılımcıların yaşam tarzlarının % 59,707’sini açıklamaktadır. Ölçek ifadelerinin güvenilirlik katsayısı ise yüksek ve kabul edilebilir olarak tespit edilmiştir (Cronbach Alpha:0,855).

Tablo 3. Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Ölçeği	Ort.	sd.	Faktör Yükleri	Kümülatif Varyans (%)
1. Çevre Duyarlılığı Faktörü				24,797
Çevre ile ilgili yayınları sürekli takip ederim.	2,58	,969	0,809	
Çevresel sorumluluğu destekleyen firmaların ürünlerini alırım.	3,22	,957	0,796	
Doğal materyaller kullanılarak üretilmiş giysileri satın alırım.	3,00	,982	0,754	
Aile bireylerimi ve arkadaşlarımı çevreye zarar verecek ürünleri almamaları için ikna ederim..	2,81	1,071	0,748	
Doğada çözülebilir ambalajlı ürünleri satın alırım.	3,47	1,056	0,739	
Çevre hakkında yapabileceklerimi öğrenmek için sivil toplum kuruluşlarıyla iletişim kurdum.	2,45	1,042	0,694	
Geri dönüştürülebilir ambalajlı ürünleri satın almak için çaba gösteririm.	3,21	,991	0,684	
Daha önce çevrenin korunması ile ilgili bir organizasyonun toplantısına katıldım.	2,43	1,118	0,671	
Deterjan, şampuan, spre, deodorant gibi ürünleri satın alırken çevreye daha az zarar veren özellikte olmasına dikkat ederim.	3,20	1,014	0,627	
Kağıt (gazete, kağıt ambalaj vb.) cam gibi geri dönüşümü mümkün olan ürünleri diğerlerinden ayrı toplayarak değerlendiririm.	3,33	1,023	0,541	
2. Tasarruf Faktörü				41,034
Kullanmadığım odanın ışıklarını kapatmaya özen gösteririm.	3,70	,874	0,850	
Evdeki ısı kaybını önlemek için elimden geldiğince izolasyona özen gösteririm.	3,57	1,059	0,846	
Kullanmadığım zaman televizyon, müzik seti gibi araçları kapatırım.	3,72	1,080	0,845	
Kışın evin gereğinden fazla ısınmamasına dikkat ederim.	3,55	,880	0,708	
Elektronik aygıt satın alma kararı verirken harcadığı elektrik tüketim miktarına dikkat ederim	3,61	,929	0,660	
3.İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü				53,405
İhtiyacım olmasa da yeni giysiler alırım.	3,68	1,017	0,855	
Alışveriş yaparken listemde/aklımda olmayan ürünleri de satın alırım.	3,82	,969	0,832	
Yeni çıkan bir ürünü, benzer bir ürünüm olsa da satın alırım.	3,40	,982	0,809	
Cep telefonu vb. teknolojik aletleri ihtiyaç duymadığım halde yenileri ile değiştiririm.	3,78	,946	0,732	
4. Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü				61,506
Kullanılmış kâğıtları not tutma vb. işlerde yeniden değerlendiririm.	3,90	,938	0,799	
Karton, teneke ve cam gibi ürünlerin ambalajlarını atmak yerine tekrar değerlendiririm.	4,15	,872	0,609	
İhtiyacım olduğunda az kullanılmış ürünleri kiralar ya da ödünç alırım (DVD, kitap, vb).	4,56	,818	0,592	
KMO:0,859 Barlett Test:4184.078 Öz Değer: 1'den Fazla Anlamlılık: 0.000 Cronbach Alpha:0,785				

Tablo 3'e göre yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda 4 ifade bütün korelasyonları (item-total correlations) 0,40'dan küçük çıktığı ve faktör yapılarını bozduğu için bu ifadeler elenmiş ve analizler 22 ifade üzerinden gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların sürdürülebilir tüketim davranışları açıklayıcı faktör analizi sonucunda dört boyutta toplanmaktadır. Bunlar sırasıyla; çevre duyarlılığı, tasarruf, ihtiyaç dışı satın alma ve yeniden kullanılabilirlik olarak adlandırılmıştır. Faktör analizi sonucunda ortaya çıkan faktör boyutlarının içerisinde yer alan ifadelerle güvenilirlik analizi yapılmış ve değerlerin kabul edilebilir olduğu görülmektedir (0,785). Sürdürülebilir Tüketim Davranış ölçeğinde ortaya çıkan dört alt boyut çerçevesinde "H₃:Yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır" ana hipotezinin alt hipotezleri şu şekilde oluşturulmuştur.

H_{3a}:Yaşam tarzının çevre duyarlılığı davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H_{3b}:Yaşam tarzının tasarruf davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H_{3c}:Yaşam tarzının ihtiyaç dışı satın alma davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H_{3d}:Yaşam tarzının yeniden kullanılabilirlik davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

5.3.T Testi ve Tek Yönlü Anova Analizi Sonuçları

Yaşam tarzının ve sürdürülebilir tüketim davranışının demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4 ve Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Yaşam Tarzı Faktörlerine Yönelik T Testi ve Tek Yönlü Anova Analizi Sonuçları

H ₁ Alt Hipotezleri	Test Türü	Faktörler	p	Sonuç
H _{1a} :Yaşam tarzı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	t testi	İletişim ve Pozitiflik Faktörü	0,036	Kabul
		Manevi Gelişim Faktörü	0,645	Red
		Sağlıklı Beslenme Faktörü	0,184	Red
		Bilinçlilik Faktörü	0,215	Red
H _{1b} :Yaşam tarzı medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	t testi	İletişim ve Pozitiflik Faktörü	0,624	Red
		Manevi Gelişim Faktörü	0,468	Red
		Sağlıklı Beslenme Faktörü	0,035	Kabul
		Bilinçlilik Faktörü	0,796	Red
H _{1c} :Yaşam tarzı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	İletişim ve Pozitiflik Faktörü	0,003	Kabul
		Manevi Gelişim Faktörü	0,168	Red
		Sağlıklı Beslenme Faktörü	0,051	Red
		Bilinçlilik Faktörü	0,233	Red
H _{1d} :Yaşam tarzı eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	İletişim ve Pozitiflik Faktörü	0,002	Kabul
		Manevi Gelişim Faktörü	0,001	Kabul
		Sağlıklı Beslenme Faktörü	0,722	Red
		Bilinçlilik Faktörü	0,368	Red
H _{1e} :Yaşam tarzı gelire göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	İletişim ve Pozitiflik Faktörü	0,031	Kabul
		Manevi Gelişim Faktörü	0,030	Kabul
		Sağlıklı Beslenme Faktörü	0,342	Red
		Bilinçlilik Faktörü	0,094	Red
H _{1f} :Yaşam tarzı mesleklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	İletişim ve Pozitiflik Faktörü	0,002	Kabul
		Manevi Gelişim Faktörü	0,005	Kabul
		Sağlıklı Beslenme Faktörü	0,043	Kabul
		Bilinçlilik Faktörü	0,243	Red

"H₁:Yaşam tarzı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezini test etmek amacıyla t testi ve tek yönlü Anova analizleri yapılmıştır.

Yaşam tarzının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucuna göre *iletişim ve pozitiflik faktörü* bakımından farklılık çıkmıştır. Ortalamalara bakıldığında kadınlar erkeklere göre daha fazla farklılık göstermektedir. Medeni durum değişkeni açısından da *sağlıklı beslenme faktörü* bakımından farklılık çıkmıştır. Ortalamalara göre evliler bekarlara göre daha fazla farklılık göstermektedir.

"H_{1c}:Yaşam tarzı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezini test etmek amacıyla yapılan Anova analizine göre *iletişim ve pozitiflik faktörü* bakımından farklılık çıkmış ve farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını test etmek amacıyla yapılan Tukey testi sonucuna göre 36-40 yaş arasındaki cevaplayıcılar 26-30 yaş arasındaki cevaplayıcılara göre daha fazla farklılık göstermektedir.

Yaşam tarzının eğitim durumuna göre farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında *iletişim ve pozitiflik* ile *manevi gelişim faktörü* bakımından farklılık bulunmuş ve iki faktör bakımından da önlisans, lisans, lisansüstü mezunları ilköğretim mezunlarına göre daha fazla farklılık göstermektedir.

Yaşam tarzının gelire göre farklılaşp farklılaşmadığına bakıldığında *iletişim ve pozitiflik faktörü* ile *manevi gelişim faktörü* bakımından farklılık çıkmış; iletişim ve pozitiflik faktörü bakımından 3501-4500 TL gelire sahip olanların 1600 TL'den az gelire sahip olanlara göre daha fazla farklılık gösterdiği tespit edilirken manevi gelişim faktörü Tukey testinde sonuç vermemiştir.

Son olarak yaşam tarzının mesleklere göre farklılaşp farklılaşmadığına bakıldığında ise; *iletişim ve pozitiflik faktörü*, *manevi gelişim* ve *sağlıklı beslenme faktörleri* bakımından farklılık çıkmıştır. Tukey testi sonuçlarına göre iletişim ve pozitiflik faktörü bakımından kamu sektörü çalışanları, öğrenciler ve emeklilere göre; manevi gelişim faktörü bakımından da kamu sektörü çalışanları emeklilere göre daha fazla farklılık gösterirken sağlıklı beslenme faktöründe Tukey testi sonuç vermemiştir.

Tablo 5. Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Faktörlerine Yönelik T Testi ve Tek Yönlü Anova Analizi Sonuçları

H ₂ Alt Hipotezleri	Test Türü	Faktörler	p	Sonuç
H _{2a} :Sürdürülebilir tüketim davranışı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	t testi	Çevre Duyarlılığı Faktörü	0,013	Kabul
		Tasarruf Faktörü	0,119	Red
		İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü	0,066	Red
		Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü	0,010	Kabul
H _{2b} :Sürdürülebilir tüketim davranışı medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	t testi	Çevre Duyarlılığı Faktörü	0,202	Red
		Tasarruf Faktörü	0,594	Red
		İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü	0,448	Red
		Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü	0,504	Red
H _{2c} :Sürdürülebilir tüketim davranışı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	Çevre Duyarlılığı Faktörü	0,360	Red
		Tasarruf Faktörü	0,001	Kabul
		İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü	0,051	Red

		Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü	0,004	Kabul
H _{2d} :Sürdürülebilir tüketim davranışı eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	Çevre Duyarlılığı Faktörü	0,257	Red
		Tasarruf Faktörü	0,676	Red
		İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü	0,085	Red
		Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü	0,032	Kabul
H _{2e} :Sürdürülebilir tüketim davranışı gelire göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	Çevre Duyarlılığı Faktörü	0,289	Red
		Tasarruf Faktörü	0,074	Red
		İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü	0,151	Red
		Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü	0,026	Kabul
H _{2f} :Sürdürülebilir tüketim davranışı mesleklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.	Anova	Çevre Duyarlılığı Faktörü	0,434	Red
		Tasarruf Faktörü	0,098	Red
		İhtiyaç Dışı Satın Alma Faktörü	0,052	Red
		Yeniden Kullanılabilirlik Faktörü	0,012	Kabul

Tablo 5, cevaplayıcıların sürdürülebilir tüketim davranışının demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine yönelik sonuçları içermektedir. İlk olarak "H_{2a}:Sürdürülebilir tüketim davranışı cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezini analiz etmek için yapılan t testi sonucuna göre **çevre duyarlılığı** ve **yeniden kullanılabilirlik faktörü** bakımından farklılık çıkmış ve her iki faktöre göre de erkekler kadınlara göre daha fazla sürdürülebilir tüketim davranışı göstermektedirler. Bu sonucun aksine Karalar ve Kiracı (2010, s. 96) tarafından yapılan araştırma sonucunda bayan öğretmenlerin sürdürülebilir tüketim davranışı sergileme sıklığının erkek öğretmenlerden yüksek olduğu görülmüştür.

"H_{2b}:Sürdürülebilir tüketim davranışı medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezi yapılan t testi sonucuna göre red edilmiş ve sürdürülebilir tüketim davranışının medeni duruma göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Karalar ve Kiracı (2010, s.97) tarafından yapılan araştırma sonucuyla tutarlılık göstermiş ve medeni durum ve sürdürülebilir tüketim arasında farklılık çıkmamıştır.

"H_{2c}:Sürdürülebilir tüketim davranışı yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezini test etmek için yapılan tek yönlü anova analizi sonucuna göre **tasarruf** ve **yeniden kullanılabilirlik faktörü** bakımından farklılık bulunmuş; tasarruf faktörüne göre 36-40 yaş arasındaki katılımcılar 26-30 ve 41-45 yaş arasındaki katılımcılara göre; yeniden kullanılabilirlik faktörüne göre de 16-20, 21-25 ve 31-35 yaş arasındaki katılımcılar 41-45 yaş arasındaki katılımcılara göre daha fazla farklılık göstermektedir.

"H_{2d}:Sürdürülebilir tüketim davranışı eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezi analiz sonuçlarına göre **yeniden kullanılabilirlik faktörü** bakımından farklılık çıkmış ve lisans mezunlarının lise mezunlarına göre daha fazla farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Özgül (2009, s. 13) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise eğitimin tüketicilerin sürdürülebilir tüketim davranışlarını farklılaştırmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

"H_{2e}:Sürdürülebilir tüketim davranışı gelire göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezinde farklılık **yeniden kullanılabilirlik faktöründe** çıkmış ve

1600 TL ve altı, 1601-2500 TL, 2501-3500 TL ve 3501-4500 TL arası gelire sahip olanlar 4501-5500 TL arası gelire sahip olanlara göre daha fazla farklılık göstermektedir.

"H_{2f}:Sürdürülebilir tüketim davranışı mesleklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezinde *yeniden kullanılabilirlik faktörü* bakımından farklılık çıkmış ve öğrenciler ev hanımlarına göre daha fazla farklılık göstermektedir.

5.4. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Araştırma modelinde yer alan H₃ hipotezini test etmek üzere ilgili değişkenlerin verilerine çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 6. Yaşam Tarzının Çevre Duyarlılığı Davranışı Üzerindeki Etkisi

Bağımsız Değişken	β	t	p
İletişim ve Pozitiflik	,063	,737	,462
Manevi Gelişim	-,074	,505	,614
Sağlıklı Beslenme	,633	4,471	,000
Bilinçlilik	1,144	4,622	,000
R= ,398 R ² = ,158 Düzeltilmiş R ² = ,149 F=16,944			

Tablo 6, yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı alt boyutlarından çevre duyarlılığı üzerindeki etkisini göstermektedir. Analiz sonuçlarına göre, "H_{3a}:Yaşam tarzının çevre duyarlılığı davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır" şeklindeki hipotez yaşam tarzının alt boyutlarından sağlıklı beslenme ve bilinçlilik boyutu bakımından kabul edilirken iletişim ve pozitiflik ile manevi gelişim boyutu bakımından red edilmiştir. Dolayısıyla sağlıklı beslenme ve bilinçlilik ile çevre duyarlılığı davranışı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır. Elde edilen sonucu destekleyecek bir araştırma Carvalho, Salgueiro ve Rita (2015, s. 402) tarafından yapılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucuna göre insanları sürdürülebilir tüketime yönelten temel sebeplerden biri sağlık konusudur. Sağlıklı yaşama yönelik artan ilgi, kişinin kendisi ve çevresi için en iyi, en sağlıklı olanı satın alma konusundaki farkındalığını arttırmaktadır. Ayrıca Magnusson ve Diğerleri (2003, s. 115) tarafından yapılan araştırmanın sonucunda sağlığa verilen önem ile çevreyle dost ürünler satın almaya yönelik tutum ve niyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Aynı zamanda sürdürülebilirlik; doğal kaynakların kullanımı konusunda tüketicilerin bilinçlendirilmeleri ve sosyal sorumluluk anlayışları oluşmasını amaçlamaktadır. Doğal kaynakların azalması, küresel ısınma, gelir dağılımı eşitsizliği gibi sorunlardan dolayı bilinçli tüketiciler sürdürülebilir tüketimin gerekliliğinin farkındadırlar. Bilinçli sosyal sorumlu bir tüketim anlayışının sağlanması ile uzun ömürlü ürün tüketimi, üretim sonucunda artan kaynak kullanımının ve ürün kullanımı sonucunda oluşan atıkların azalması anlamına geleceğinden, çevre ve gelecek nesiller için önemli bir etken olarak kendisini göstermektedir (Şüküroğlu, 2018, s. 466). Sürdürülebilir bir yaşam tarzı büyük ölçüde bilinçli tüketici davranışlarına odaklanmaktadır. Bu bilgiler ışığında bilinçlilik ve çevre duyarlılığı arasında ilişki olduğu sonucu desteklenmektedir.

Tablo 7.Yaşam Tarzının Tasarruf Davranışı Üzerindeki Etkisi

Bağımsız Değişken	β	t	p
İletişim ve Pozitiflik	,188	3,402	,001
Manevi Gelişim	,298	3,114	,002
Sağlıklı Beslenme	,355	3,854	,000
Bilinçlilik	,125	,779	,436
R= ,471 R ² = ,222 Düzeltilmiş R ² = ,213 F=25,724			

H_{3b} hipotezini test etmek amacıyla yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre yaşam tarzının tasarruf davranışını açıklama oranı % 22.2'dir. p değerlerine bakıldığında iletişim ve pozitiflik, manevi gelişim ve sağlıklı beslenme boyutları ile tasarruf davranışı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir.

Dinsel yönelimleri güçlü bir kişinin toplum ve çevre ile olan ilişkisini dini değerlerine göre kurması doğaldır. Aynı şekilde kişinin çevre ve tüketim konularındaki hassasiyeti, çevreye olan saygısı veya bu konuda sahip olduğu değer sistemi tarafından şekillenecek; bu durum kişinin ekolojik veya geri dönüşümlü ürünleri kullanma, ağaç dikme, tüketimde aşırıya kaçmama, ihtiyacı kadar tüketme gibi çevre yönelimli davranışları ortaya çıkartacaktır (Özgül, 2010, s.120). Bu durum da manevi bir yaşam tarzını benimseyenlerin tasarrufa daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Aynı zamanda sürdürülebilir tüketim modeli tüketicilerde olumlu davranışlar gerçekleştirmeyi ve olumsuz davranışları engellemeyi de amaçlamaktadır (Saray ve Güven, 2014, s. 260).

Tablo 8.Yaşam Tarzının İhtiyaç Dışı Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi

Bağımsız Değişken	β	t	p
İletişim ve Pozitiflik	,031	,536	,592
Manevi Gelişim	,059	,596	,552
Sağlıklı Beslenme	,109	1,150	,251
Bilinçlilik	,044	,266	,790
R= ,082 R ² = ,007 Düzeltilmiş R ² = ,004 F=,616			

Tablo 8, cevaplayıcıların yaşam tarzlarının ihtiyaç dışı satın alma davranışı üzerindeki etkisini göstermektedir. Yaşam tarzı alt boyutlarından hiçbirinin p değeri 0,05'ten küçük olmadığı için H_{3c} hipotezi yaşam tarzının tüm alt boyutları bakımından red edilmiştir.

Tablo 9. Yaşam Tarzının Yeniden Kullanılabilirlik Davranışı Üzerindeki Etkisi

Bağımsız Değişken	β	t	p
İletişim ve Pozitiflik	,012	,382	,703
Manevi Gelişim	,071	1,263	,207
Sağlıklı Beslenme	,103	1,903	,058
Bilinçlilik	,500	5,297	,000
R= ,374 R ² = ,140 Düzeltilmiş R ² = ,130 F=14,654			

H_{3d} hipotezini test etmek için yapılan regresyon sonuçlarına göre yaşam tarzının yeniden kullanılabilirlik davranışını açıklama oranı % 14'dür. Yaşam tarzının alt boyutlarından olan bilinçlilik faktörünün yeniden kullanılabilirlik davranışını anlamlı ve pozitif yönde etkilediği ancak diğer faktörlerin yeniden kullanılabilirlik davranışı üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur. Sonuç olarak H_{3d} hipotezi sadece bilinçlilik faktörü bakımından kabul edilmiştir. Yeniden kullanılabilirlik sürdürülebilir

tüketim için gerekli bir davranıştır. Yüksek fiyatlı ürünler, geri dönüşüm ve enerji tasarrufu gibi tercihler zaman veya bütçe açısından maliyetli olsa da faydalı oldukları görüldüğünde, tüketici tarafından tercih edilmektedir (Ergen, 2014, s. 70). Bilinçli tüketiciler de seçimlerinde kendilerine fayda sağlayacak uzun ömürlü, çevreye zararı minimum düzeyde olan, tasarruf sağlayarak yeniden kullanabilecekleri sürdürülebilir ürünleri ön planda tutacaklardır.

6. Sonuç ve Öneriler

Sivas'ta yaşayan bireylerin yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışlarına etkisini ölçmek amacıyla yapılan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Araştırmaya katılan cevaplayıcıların yaşam tarzları yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre; “iletişim ve pozitiflik”, “manevi gelişim”, “sağlıklı beslenme” ve “bilinçlilik” olmak üzere dört faktöre ayrılmıştır.

- Yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre, katılımcıların sürdürülebilir tüketim davranışları da dört boyutta toplanmaktadır. Bunlar sırasıyla; “çevre duyarlılığı”, “tasarruf”, “ihtiyaç dışı satın alma” ve “yeniden kullanılabilirlik” olarak adlandırılmıştır.

- "H₁: Yaşam tarzı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezini test etmek amacıyla t testi ve ANOVA analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; “iletişim ve pozitiflik faktörü” cinsiyet, yaş, eğitim, gelir ve meslek değişkenlerine göre; “sağlıklı beslenme faktörü” medeni durum değişkenine göre; “manevi gelişim faktörü” eğitim ve meslek değişkenlerine göre farklılık göstermektedir.

- "H₂: Sürdürülebilir tüketim davranışı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir" hipotezini test etmek için yapılan t testi ve ANOVA analizi sonuçlarına göre; “çevre duyarlılığı faktörü” cinsiyet değişkenine göre; “yeniden kullanılabilirlik faktörü” cinsiyet, yaş, eğitim, gelir ve meslek değişkenlerine göre; “tasarruf faktörü” yaş değişkenine göre farklılık göstermektedir.

- Yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisini tespit etmek için yapılan çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre; yaşam tarzının alt boyutlarından "sağlıklı beslenme" ve "bilinçlilik" boyutu ile çevre duyarlılığı davranışı arasında; "iletişim ve pozitiflik", "manevi gelişim" ve "sağlıklı beslenme" boyutları ile tasarruf davranışı arasında; "bilinçlilik" boyutu ile yeniden kullanılabilirlik davranışı arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu ancak yaşam tarzı ile ihtiyaç dışı satın alma davranışı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Dolayısıyla elde edilen bulgular doğrultusunda insanların tercih ettikleri yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışına etkisinin olduğu tespit edilmiştir. İnsanların sürdürülebilir tüketim davranışlarını bir yaşam tarzı olarak benimsemesi ve ona göre üretim/tüketim yapması kendisinin, ailesinin ve sevdiklerinin daha sağlıklı bir dünyada yaşaması aynı zamanda gelecek nesillere daha sağlıklı bir dünya bırakabilmesi için önemlidir. Bu bağlamda sürdürülebilir bir yaşam tarzının daha fazla benimsenmesi için şu önerilerde bulunulabilir:

- Sürdürülebilirlik; hükümet, işletme, STK, medya ve eğitim de dahil olmak üzere tüm toplumsal aktörlerin uyumlu eylemlerini içeren aynı zamanda davranışsal değişimleri de içeren yeni bir anlayış olarak ortaya konulmalıdır.

• Sürdürülebilir toplumlar için farkındalığı artıran, yeni değerler ve vizyonlar geliştiren stratejiler kullanarak kültürel, sosyal, çevresel ve ekonomik düzeylerde değişiklikler yapılması gerekmektedir.

• STK'lar tarafından desteklenen ya da insanlar tarafından organize edilen projeler geliştirilmelidir. Örneğin okullar ve üniversitelere eko-okullar hareketi, yeşil kampüs hareketi, yeşil konferanslar, ağaç dikme gibi faaliyetlerine destek verilmelidir.

• Tüketici olarak bireylerin, ihtiyaçlarını karşılayarak yaşam düzeylerini yükseltebilmek ve bunu koruyabilmek için kaynakları kullanmada bilinç düzeylerinin artırılmasına yönelik farkındalık programları yapılmalıdır.

Bu araştırma Sivas il merkezinde yaşayan bireylerin yaşam tarzlarının sürdürülebilir tüketim davranışına etkisini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Zaman ve maliyet kısıtından dolayı araştırma sadece Sivas il merkezi ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmanın küçük bir örnekleme kapsamı ve kolayda örneklem seçimi bakımından ülke geneline yansıtmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle araştırmanın daha büyük bir örneklem temelinde tekrarlanarak sonuçlarının karşılaştırılması anlamlı olacaktır. Buna rağmen araştırma konu hakkında fikir verici niteliktedir. Buna göre, tüketicilerin yaşam tarzları sürdürülebilir tüketim davranışlarını anlamlandırma açısından katkı sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Altıok, N., Babaoğul, M. (2008). Sürdürülebilir Tüketim ve Tüketici Eğitimi, 13. Ulusal Pazarlama Kongresi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri-SPSS Uygulamalı, Sakarya Kitabevi, Sakarya.
- Aydın, H., Ünal, S. (2015). "A study on the effects of the consumer lifestyles on sustainable consumption", *Inquiry*, Vol.1, No.2, 133-152.
- Bahar, Z., Beşer, A., Gördes, N., Ersin, F., Kıssal, A. (2008). "Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ölçeği II'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması", *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, Cilt. 12, Sayı:1,1-13.
- Carvalho, B.L., Salgueiro, M.F., Rita, P., (2015). "Consumer sustainability consciousness: a five dimensional construct", *Ecological Indicators*, Vol.58, 402-410.
- Centre for Sustainable Development, University of Westminster. (2004). *Overcoming the challenges to researching, promoting and implementing sustainable lifestyle*.
- Doğan, O., Bulut, Z.A., Kökalan Çımrın, F. (2015). "Bireylerin sürdürülebilir tüketim davranışlarının ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması", *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt. 29, Sayı:4, 659-678.
- Ergen, A. (2014). *Maddi Değerler, Gönüllü Sade Yaşam Biçimi, Çevre Bilgisi: Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Açısından Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fraj, E., Martinez, E. (2006). "Environmental values and lifestyles as determining factors of ecological consumer behaviour: an empirical analysis", *Journal of Consumer Marketing*, Vol. 23, No. 3, 133–144.

- Haron, S. A., Paim, L., Yahaya, N. (2005). "Toward sustainable consumption: an examination of environmental knowledge among Malaysians", *International Journal of Consumer Studies*, Vol. 29, No.2, 1-8.
- Hass,W., Hertwich, E., Hubacek, K., Korytarova, K., Ometzeder, M., Weisz, H. (2005). *The Environmental Impacts of Consumption: Research Methods and Driving Forces*. Program for Industrial Ecology, Working Paper No. 3/2005.
- Hayta, A. B. (2009). "Sürdürülebilir tüketim davranışının kazanılmasında tüketici eğitiminin rolü", *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt. 10, Sayı: 3, 143-151.
- Jonkute, G. (2015). "The consumers' approach to sustainable consumption and production: A case study in lithuania, environmental research", *Engineering and Management*, Vol. 71, No. 4, 28-46.
- Karalar, R., Kiracı, H. (2010). "Bireysel değerlerin sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik öğretmenler üzerinde bir araştırma", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 2, Sayı: 2, 79-106.
- Kımlıoğlu, H. (2008). "Sürdürülebilir Tüketim ve Tüketimde Sadeleşmenin Bir Yaşam Biçimi Olarak Benimsenmesi: Kentli Çalışan Kesim Üzerine Bir Araştırma", 13. Ulusal Pazarlama Kongresi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Kraemer, K. (2002). *Konsumals Teilhabe an Der Materiellen Kultur*. In G Scherhorn, C Weber (Eds.), *Nachhaltiger Konsum: Auf Dem Weg Zur Gesellschaftlichen Verankerung* (p. 55-62). München: Ökom Verlag.
- Magnusson,M.K., Arvola, A., Hursti, U.K., Aberg, L., Sjöden, P., (2003). "Choice of organic foods is related to perceived consequences for human health and to environmentally friendly behaviour", *Appetite*, Vol. 40, 109-117.
- Mataracı, P. (2017). *Sürdürülebilir Pazarlama ve Tüketici Davranışı: Çevreyle Dost Ürün Satın Alma Davranışında Çevre Bilinci, Yaşam Tarzı ve İlgilenim Düzeyinin Etkilerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Pilot Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Odabaşı, Y. (2004). *Post Modern Pazarlama: Tüketim ve Tüketici*, MediaCat Yayınları, İstanbul.
- Odabaşı, Y., Barış, G.(2002). *Tüketici Davranışı*, MediaCat Yayınları, İstanbul.
- Özgül, E. (2008). "Tüketicilerin değer yapıları, gönüllü sade yaşam tarzı ve sürdürülebilir tüketim üzerindeki etkileri", *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt. 28, Sayı: 2, 117-150.
- Rakic, M., Rakic, B. (2015). "Sustainable lifestyle marketing of individuals: the base of sustainability", *Amfiteatru Economic*, Vol. 17, No. 40, 891-908.
- Sanchez, M., Grande, I., Gil, J. M.,Gracia, A. (1998). "Evaluacion del potencial de mercado de los productos de agricultura ecologica", *Revista Española de Investigacion de Marketing ESIC*, March, 135-150.
- Saray, M., Güven, S. (2014). *Yeşil Pazarlama, Sürdürülebilirlik ve Tüketim Bilinci*. Babaoğlu, M., Şener, A., Buğday, E. B. (Ed.), *Tüketici Yazıları içinde* (s. 254-

278), Hacettepe Üniversitesi Tüketici-Pazar-Araştırma-Danışma Test ve Eğitim Merkezi.

Solomon, M., Bamossy, G., Askegaard, S., Hogg, M. K. (2006). Consumer Behaviour A European Perspective, Third Edition, PrenticeHall, Financial Times, England.

Straughan, R. D., Robert, J. A. (1999). Environmental segmentation alternatives: a look at green consumer behavior in the new millennium, Journal of Consumer Marketing, Vol. 16, No.6, 558-575.

Szerenyi, Z. M., Zsoka, Á., Szechy, A. (2011). Consumer behaviour and life style patterns of hungarian students in view of environmental awareness, Society and Economy, Vol. 33, No. 1, 89-109.

Şener, A., Hazer, O. (2007). Değerlerin Kadınların sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkilerine ilişkin bir araştırma, Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi, 1-16.

Şüküroğlu, V. K. (2018). "Sürdürülebilirlik bağlamında tüketici vatandaş sorumluluğu", The Journal of Academic Social Science Studies, Cilt. 65, 451-470.

Thidell, A. (2011). Sustainable Consumption And Green Lifestyles – Definitions and Concepts. Background Material for the Workshop on Sustainable Consumption and Green Lifestyles of The Nordic Council of Ministers.

Walker, S. N., Hill-Polerecky D. (1996). Psychometric Evaluation of the Health Promoting Lifestyle Profile II. Unpublished Manuscript, University of Nebraska Medical Center.

Zimmer, M.R., Stafford, T.M., M.R. Stafferd (1994). Green issues: dimensions of environmental concern, Journal of Business Research, Vol. 30, No.1, 63-74.

<https://gaiadergi.com/surdurulebilir-yasam-tarzinin-zorluklari/>, Erişim Tarihi: 14.08.2018.

A Study on Determination of Life Style Effects on Sustainable Consumption Behavior

Şükran KARACA

Sivas Cumhuriyet University
Tourism Faculty, Department of Hospitality Management
Sivas, Turkey
orcid.org/0000-0002-0268-1810
sukrankaraca@gmail.com

Extensive Summary

1. Introduction

The environmental problems caused by human activities are manifesting themselves as an increasing problem. At the same time, both goods and services production and consumption are causing great negative environmental impacts. Governments which adopt the concept of sustainable development are developing strategies in order to promote more sustainable consumer behavior to eliminate these negativities. In order for these strategies to be effective, it is necessary to know how consumer behaviors are realized and how they are affected. Sustainable consumer behavior is multi-directional and influenced by many internal and external factors. One of these factors is the life style. Sustainability in life styles is a broad concept and includes activities such as interpersonal relationships, leisure activities, sports and education, as well as material consumption. Life styles are based on past and present consumption and production models and interwine with people's daily preferences and behaviors (Rakic and Rakic, 2015, p. 894). The concept of life style consists of components that cover the whole range of daily life, such as the values of the individual, what they do, where they live, what they eat and drink.

Sustainable life styles are the patterns of action and consumption that people use to distinguish themselves from others. These are to provide a better life quality, to use resources properly, not to risk the needs of next generations and to minimize the harm of wastes / pollutants on the life cycle (CSD, 2004, p. 48). The adoption of these actions in the life style and consumption behaviors of the individuals forming society is important for the future of both individuals and societies.

There are several ways in which the behaviors of consumers can be more sustainable. More efficient use of energy by individuals and households, less energy consumption or using environmentally friendly products instead of products which can damage the environment are examples of sustainable consumption behaviors. To minimize the consumption of households does not mean a lower life quality or poverty. Therefore, while strategies are being developed for more sustainable consumer behavior, it is necessary to handle socio-political issues related to social inequality and poverty (Kraemer, 2002, p.61). This is one of the more obvious issues that need to be handled while trying to find a consensus on the integration of environmental, social and economic dimensions of sustainability.

When we look at the consumption habits of people and societies, it is possible to say that the present age is the age of consumption. Hence, people's welfare levels and happiness become measured by the amount of products they consume. What is important for man is the quantity of consumed thing rather than the qualitative value of it and human being has turned into a consuming entity (<https://gaiadergi.com>). This causes many problems such as more energy use, increased waste, environmental pollution, unconscious use of resources, more and unnecessary consumption. Even without adopting a certain lifestyle, it is impossible to prevent these problems and leave a more livable and sustainable future to next generations.

In this research, it is aimed to reveal the effects of life styles preferred by people on sustainable consumption behavior. For this purpose; first of all relevant literature is examined, in the second part information about the research methods, models and hypotheses is given and in the last part, findings and conclusions are included.

2. Research Methodology

This research is made to measure the effects of individuals' life style living in the province of Sivas on sustainable consumption behaviors. The total population of Sivas province is 621.301. As the research is carried out only in the province center, the population is 372.300. In the scope of this research, first pilot study is conducted on 40 selected persons by easy sampling method and after necessary corrections are made, the questionnaire is preformed. The sample size of research is found as 384 with a 95% confidence bounds and 5% tolerance (Altunışık and Dig, 2005, p.127). Considering the rate of return, 400 face to face surveys are conducted between the dates of 15.04–15.05.2018 in Sivas province center with the participants determined according to easy sampling method. When missing and incorrect ones are excluded, 366 questionnaires are analyzed. The questionnaire consists of three parts. In the first part, scales developed by Sanchez and Dig (1998) and Walker and Hill-Polerecky (1996) are used to measure the life style of the consumers living in Sivas province. The scale developed by Sanchez et al (1998) and based on specific life styles, includes dimensions consistent with sustainable consumption behaviors such as balanced life, healthy nutrition and ecological structure. "Healthy Life Style Scale" developed by Walker and Hill-Polerecky (1996) is adapted to Turkey with the reserach made by Bahar and Dig. (2008). "Sustainable Consumption Behavior Scale" takes part in the second part of the questionnaire. In preparing this scale it's also benefited from the studies carried out by Sener and Hazer (2007), Fraj and Martinez (2006), Dogan, Bulut and Kokalan Cımrın (2015). Questions about demographic characteristics have taken part.in the third and final part of the questionnaire.

"Explanatory Factor Analysis" has been applied in order to group, classify and transform the expressions that measure life style and sustainable consumption behavior. Independent sample t-test and one-way variance analysis (ANOVA) are conducted to determine whether there is a difference between demographic characteristics and life style and sustainable consumption behaviors. Besides, multiple linear regression analysis is performed to measure the effect of life style on sustainable consumption behavior.

3. Conclusions and Recommendations

In this research which is conducted to measure the effects of individuals' life style living in Sivas province on their sustainable consumption behaviors, the following results are achieved:

- According to the result of explanatory factor analysis, life styles of respondents participating in the research are divided into four factors: "communication and positivity", "spiritual improvement", "healthy nutrition" and "consciousness".
- According to the result of explanatory factor analysis, participants' sustainable consumption behaviors are also gathered in four dimensions. These are respectively named as "environmental sensitivity", "saving", "out of necessity purchasing" and "reusability".
- In order to test the H1 hypothesis: "Life style varies significantly according to demographic characteristics", t test and ANOVA analysis are performed. According to the results of analysis: "Communication and positivity" factor varies according to "gender, age, education, income and occupation" variables; whereas "healthy nutrition" factor varies according to "marital status" variable and "spiritual development" factor varies according to "education and occupation" variables.
- According to the results of t-test and ANOVA analysis which performed to test the H3 hypothesis : "Sustainable consumption behavior varies significantly according to demographic characteristics": "Environmental sensitivity" factor varies according to "gender" variable; "reusability" factor varies according to "gender, age, education, income and occupation" variables; "saving" factor varies according to "age" variable.
- According to the results of multiple regression analysis which performed to determine the effects of life style on sustainable consumption behavior: It's concluded that there is a meaningful and positive relationship between the subdimensions of "healthy nutrition" and "consciousness" and "environmental sensitivity" behavior; between the dimensions of "communication and positivity", "spiritual improvement" and "healthy nutrition" and "saving" behavior; between the dimension of "consciousness" and "reusability" behavior; however there is no meaningful relationship between life style and "out of necessity purchasing" behavior.

Therefore, in the direction of findings obtained, it's determined that the life style which people prefer has an effect on sustainable consumption behavior. It is important that people adopt sustainable consumption behaviors as a life style and produce / consume according to this; in order that their family and loved ones live in a healthier world and at the same time leave a healthier world to next generations. In this context, the following suggestions can be made for further adoption of a sustainable life style:

- Sustainability; must be put forward as a new understanding which contains concerted actions of all social actors, including government, business, NGO, media and education and also behavioral changes.

- Cultural, social, environmental and economical levels need to be changed by using strategies that raise awareness and improve new values and visions for sustainable societies.
- Projects supported by NGOs or organized by people should be improved. For example, schools and universities should be support activities such as eco-schools movement, green campus movement, green conferences and tree planting.
- As consumers, awareness programs should be carried out for increasing conscious levels in using resources in order that individuals can raise and protect their standard of living by meeting their needs.

This research is conducted in order to determine the life style effects of people living in Sivas province on sustainable consumption behavior. Because of time and cost constraints, the research is restricted only to the city center of Sivas. It should be noted that the survey contains a small sample and does not reflect the country as a whole in terms of easy sample selection. For this reason, it will be meaningful to compare the results of the research on the basis of a larger sample. Despite this, the research is suggestive about the subject. Accordingly, the life styles of consumers contribute into understanding of sustainable consumption behaviors.